

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีลำดับการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-3 และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในปี การศึกษา 2537 ซึ่งแยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 755 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 3,963 คน และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 66 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 203 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 609 คน และศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 32 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดตามตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม, 2535) การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นหน่วยของการสุ่ม แบ่งอำเภอออกเป็น 3 ขนาด โดยใช้นักเรียนเป็นเกณฑ์ใน

การแบ่ง ได้อำเภอ 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ 6 อำเภอ ขนาดกลาง 3 อำเภอ และขนาดเล็ก 6 อำเภอ แล้วสุ่มอำเภามา 50% ของจำนวนอำเภอแต่ละขนาด (ประกอบ, 2525) ได้อำเภอขนาดใหญ่ 3 อำเภอ ขนาดกลาง 2 อำเภอ และขนาดเล็ก 3 อำเภอ

ขั้นที่ 2 ใช้โรงเรียนจากอำเภอในขั้นที่ 1 เป็นหน่วยของการสุ่ม แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้โรงเรียน 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 27 โรงเรียน ขนาดกลาง 83 โรงเรียน และขนาดเล็ก 93 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 203 โรงเรียน

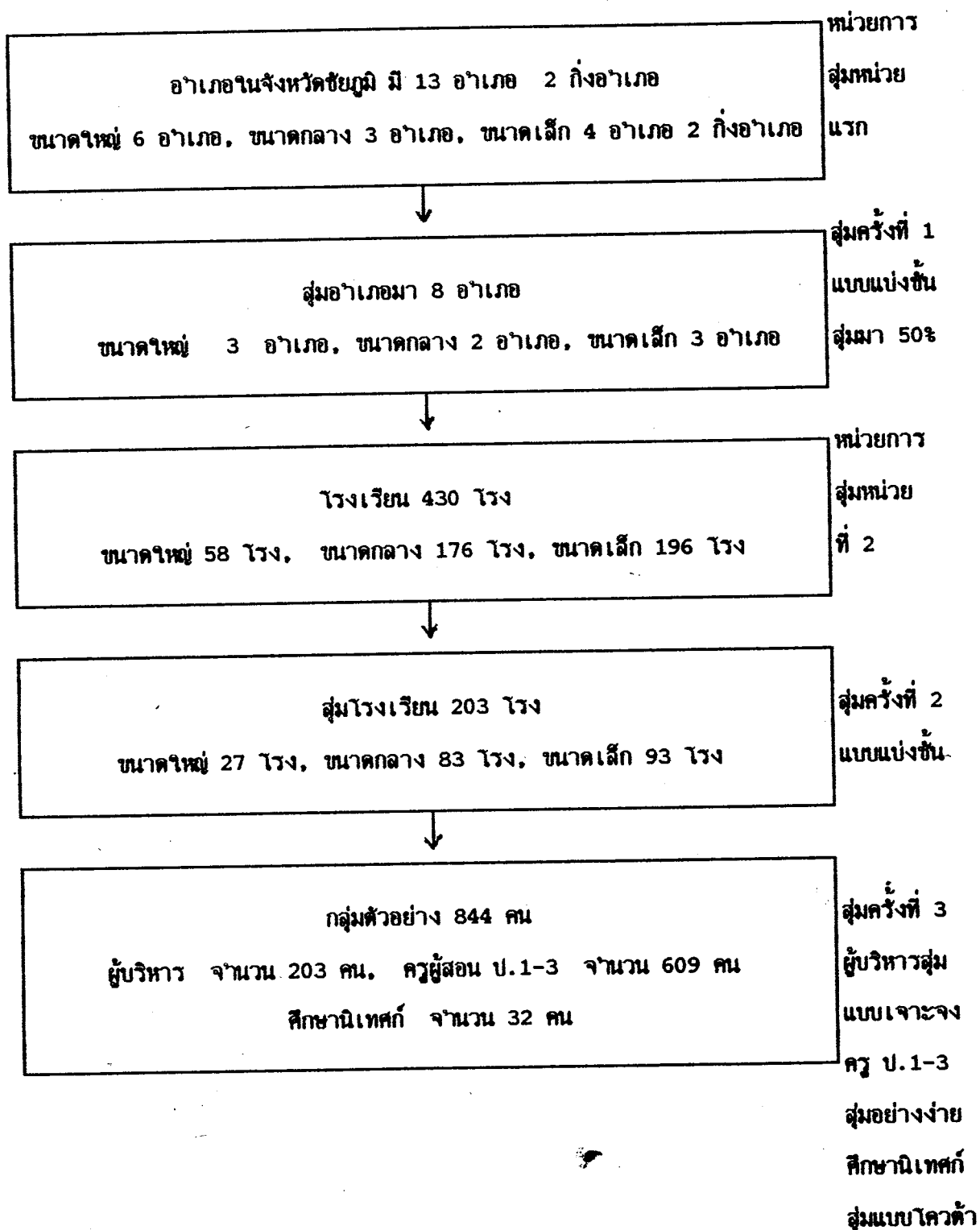
ขั้นที่ 3 จากอำเภอที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 และโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ดังนี้

1) ศึกษาานิเทศก์ สุ่มแบบโควต้า (Quota Sampling) จากอำเภอต่าง ๆ ทั้ง 8 อำเภอ ๆ ละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน

2) ผู้บริหารโรงเรียน สุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนแต่ละขนาด รวมทั้งสิ้น 203 คน

3) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนแต่ละขนาด รวมทั้งสิ้น 609 คน

จากการสุ่มตัวอย่างที่กล่าวมา สรุปได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงขั้นตอนวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวนโรงเรียนที่ใช้เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอ แยกตามขนาดได้ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียนที่ใช้เลือกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอ แยกตามขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	ขนาด	ขนาดโรงเรียน						รวม	
		ใหญ่		กลาง		เล็ก			
		จำนวน	สุ่มมา	จำนวน	สุ่มมา	จำนวน	สุ่มมา	จำนวน	สุ่มมา
เมืองชัยภูมิ	ใหญ่	14	7	44	21	44	21	102	49
จัตุรัส	ใหญ่	8	4	27	13	32	15	67	32
แก้งคร้อ	ใหญ่	11	5	24	11	25	12	60	28
คอนสวรรค์	กลาง	8	4	9	4	26	12	43	20
คอนสาร	กลาง	4	2	25	12	15	7	44	21
บ้านเขว้า	เล็ก	6	2	14	7	20	10	40	19
บ้านเขว้า	เล็ก	4	2	18	8	19	9	41	19
บ้านแท่น	เล็ก	3	1	15	7	15	7	33	15
รวม	8	58	27	176	83	196	93	430	203

จากหน่วยของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวนเป็นอำเภอ ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ผู้บริหาร				ครู ป.1-3				ศึกษา นิเทศก์
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	
เมืองชัยภูมิ	7	21	21	49	21	63	63	147	4
จัตุรัส	4	13	15	32	12	39	45	96	4
แก้งคร้อ	5	11	12	28	15	33	36	84	4
คอนสวรรค์	4	4	12	20	12	12	36	60	4
คอนสาร	2	12	7	21	6	36	21	63	4
บำเหน็จณรงค์	2	7	10	19	6	21	30	57	4
บ้านเขว้า	2	8	9	19	6	24	27	57	4
บ้านแท่น	1	7	7	15	3	21	21	45	4
รวม	27	83	93	203	81	249	279	609	32

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม เรื่อง การนำหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ชุดที่ 3 สำหรับศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ

3.2.2 โครงสร้างและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - end Questionnaire) ซึ่ง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลและสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปปรับปรุงแก้ไข จำนวน 49 ข้อ แยกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม จำนวน 23 ข้อ ด้านการบริหารหลักสูตร จำนวน 14 ข้อ และด้านการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปปรับปรุงแก้ไขแยกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลและสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปปรับปรุงแก้ไข จำนวน 55 ข้อ แยกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม จำนวน 17 ข้อ ด้านการบริหารหลักสูตร จำนวน 9 ข้อ และด้านการเรียนการสอน จำนวน 29 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปปรับปรุงแก้ไข แยกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

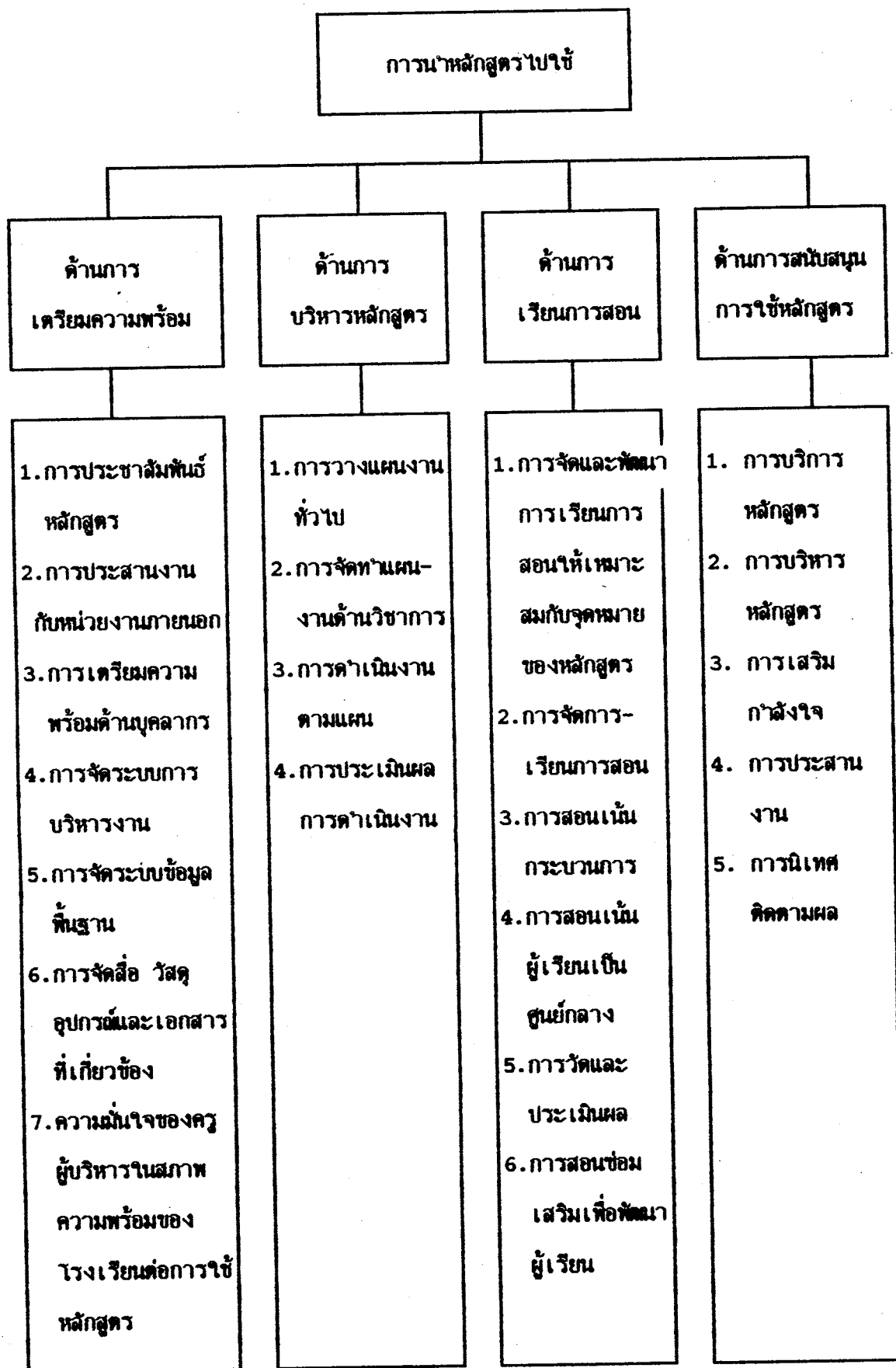
ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลและสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ
จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้ จำนวน 31 ข้อ แยก
เป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริการหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ ด้านการบริหารหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ
ด้านการเสริมกำลังใจ จำนวน 2 ข้อ ด้านการประสานงาน จำนวน 6 ข้อ และด้านการนิเทศ
ติดตามผล จำนวน 13 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้ แยกเป็น 5 ด้าน
คือ ด้านการบริการหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเสริมกำลังใจ ด้านการประสานงาน
และด้านการนิเทศติดตามผล มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

ในการสร้างเครื่องมือวิจัยแต่ละชุด ได้กำหนดกรอบแนวคิด สรุปได้ดังนี้

ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ

สภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง ความเป็นจริงในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ไปใช้ในลักษณะการจัดให้มีการปฏิบัติและปริมาณของการปฏิบัติ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- 4 หมายถึง การจัดให้มี การปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 3 หมายถึง การจัดให้มี การปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 2 หมายถึง การจัดให้มี การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง การจัดให้มี การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง ระดับความเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดให้มีการปฏิบัติและปริมาณของกิจกรรมที่มีผลต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้ในการวิจัยนี้ ได้แบ่งระดับปัญหาเป็น 4 ระดับ คือ

- 4 หมายถึง เป็นปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 3 หมายถึง เป็นปัญหาอยู่ในระดับ มาก
- 2 หมายถึง เป็นปัญหาอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง เป็นปัญหาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.2.3 วิธีสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตแบบสอบถาม โดยร่างคำถามในแต่ละชุดให้ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้ในแต่ละด้านดังกล่าวข้างต้น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงในเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านภาษา (Wording) ที่ใช้ในเครื่องมือแต่ละข้อ และความสมบูรณ์ของคำชี้แจง

เมื่อผู้วิจัยได้รับเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแก้ไขกลับคืนครบ 7 คนแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

4) นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 36 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 111 คน และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 30 คน

5) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว มาตรวจสอบวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) เครื่องมือแต่ละชุดมีค่าความเที่ยงดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ด้านสภาพการใช้หลักสูตร มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97

ด้านปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ด้านสภาพการใช้หลักสูตร มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97

ด้านปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

ชุดที่ 3 สำหรับศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ

ด้านสภาพการใช้หลักสูตร มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.96

ด้านปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.95

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1) ขอลหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือการอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ไปขอความร่วมมือและชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานวิจัยของหน่วยงาน ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่างวันที่ 1-31 สิงหาคม 2537

3) การเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด ได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 203 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 193 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.07 แบบสอบถามให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 609 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 577 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.75 แบบสอบถามให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 32 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.75 รวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมด 800 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 797 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.63 และแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 3 ชุด คิดเป็นร้อยละ 0.37

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science/personal computer) ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
- 2) วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและปัญหาในการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 3) ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)
- 4) จัดลำดับข้อเสนอแนะแต่ละประเด็นที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้ ซึ่งได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด แล้วสรุปเป็นข้อเสนอแนะ

3.5 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลความหมายของข้อมูลระดับสภาพการใช้หลักสูตรและระดับปัญหาการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้พิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามหลักเกณฑ์จุดกลาง (Midpoint) ของระดับช่วงคะแนน ดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้

(สมหมาย, 2537)

3.51 - 4.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติ/มีปัญหา มากที่สุด

2.51 - 3.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติ/มีปัญหา มาก

1.51 - 2.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติ/มีปัญหา น้อย

1.00 - 1.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติ/มีปัญหา น้อยที่สุด

2) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่ม คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว